

JOHN ELDREDGE

ZAŽI
JEŽIŠA.
NAOZAJ

NÁJDI ÚTOČISKO, SILU A ÚŽAS
PROSTREDNÍCTVOM KAŽDODENNÝCH
STRETNUTÍ S BOHOM

**ZAŽI
JEŽIŠA.
NAOZAJ**

ZAŽI JEŽIŠA. NAOZAJ

**NÁJDI ÚTOČISKO, SILU A ÚŽAS
PROSTREDNÍCTVOM KAŽDODENNÝCH
STRETNUTÍ S BOHOM**

JOHN ELDREDGE

© Redemptoristi – Slovo medzi nami, 2025

© John Eldredge, 2025

Translation © Lukáš Vaník, 2025

Published by arrangement
with HarperCollins Christian Publishing, Inc.

ISBN 978-80-8193-091-1

S láskou a vďakou venované môjmu
– po celom svete rozptýlenému –
spoločenstvu „obyčajných mystikov“.

Skratky použitých prekladov Svätého písma

AMP – The Amplified Bible

BOT – Jeruzalemská Biblia

GNT – Good News Translation

MESSAGE – preklad The Message

RA – preklad Roberta Altera

SEB – Slovenský ekumenický preklad

TNT – The New Testament (Phillips)

Vg – Vulgata

Ak nie je uvedené inak, používa sa preklad

Spolku svätého Vojtecha doplnený o preklad z Neovulgaty (**SSV+NVg**).

Obsah

1.	Pomôž mojej nevere!	10
2.	Čo vedia deti aj mystici	22
3.	Buď mi útočiskom	32
4.	Božie útočisko	44
5.	Obrátenie srdca	54
6.	Mýtus o neutralite verzus zasvätený život	66
7.	Nachádzať útočisko v pravde	80
8.	Pancier svätého Patrika	94
9.	Levy, vretenice a škorpióny	106
10.	Láska ako útočisko	118
11.	Ježiš – ústredný bod, v ktorom sa všetko spája	132
12.	Uzdravenie a opätovné scelenie roztrieštených častí	148
13.	Krv a rieka	172
14.	Oheň a sláva	186
15.	Boží dych	194
16.	Ranná a večerná modlitba	206
17.	Čo môžem čakať?	218
18.	Len teba a to, čo robíš	242
Dodatok 1: Modlitba zostupu		254
Dodatok 2: Ranná modlitba		259
Dodatok 3: Večerná modlitba		268
Dodatok 4: Kto som v Kristovi		272
O autorovi		276
Poznámky		277

Diabol sa bojí duše zjednotenej s Bohom tak,
ako sa bojí samého Boha.

svätý Ján od Kríža

1.

Pomôž mojej nevere!

Ježiš mu povedal: „Ak môžeš?!
Všetko je možné tomu, kto verí.“
A chlapcov otec hneď vykrikol:
„Verím. Pomôž mojej nevere!“

Marek 9, 23 – 24

Viera prebývajúca v srdci človeka vždy bola aj je krehkou vecou. Je vzácna, spásanosná, no zároveň krehká – tak ako je krehký koralový útes či čerstvo narodené sŕňa v lese. Je niečím, čo treba *chrániť*.

Tvoja viera je kľúčom, ktorý otvára dvere Ježišovi. Keď tento kľúč nájdeš, získaš prístup k jeho pomoci *a aj* k bohatstvám celého Božieho kráľovstva! Bez tohto kľúča nás unáša nekonečné sivé more. Preto je viera tvojím najvzácnejším vlastníctvom – vzácnejším než všetko bohatstvo, ktoré si môžeš nahromadiť.

Avšak uvažuješ niekedy nad tým, že by si si svoju vieru mal aj chrániť?

Žasnem, ako môže byť niečo také mocné zároveň také krehké a náchylné na otrasy. No myslím, že rovnako je na

tom aj láska – dokáže ju zničiť jediná zdrvivúca veta človeka, ktorému si dôveroval. Obávam sa, že naša kapacita pre vieru – naša schopnosť dôverovať a veriť – potajomky eroduje vplyvom niečoho, čo si ani neuvedomujeme. Má to čosi do činenia s tým, že my všetci sme „učeníci internetu“.

Ak ti to pripadá nefér, ak odmietaš prijať, že aj ty si možno *učenikom internetu*, zamysli sa nad týmto: si učenikom systému, ktorý ťa vzdeláva a učí, systému, na ktorý sa dennodenne obraciaš, keď chceš nejakú radu do života. Na základe tejto definície teda o väčšine ľudí platí, že sú učeníkmi internetu, i keď oni sa nazývajú učeníkmi Krista. Pretože ak máš nejakú otázku, vyhladáš si to – či už sú to nové poznatky o deťoch s ADHD, alebo informácie typu ako často máva bežný manželský pár sex, čo by pomohlo starnúcim rodičom, ktorí majú problémy s pamäťou, či aká je správna teplota pri pečení zemiakov. Robíme to dennodenne od rána do večera.

No nenarážam teraz na obsah, ktorý vyhladávame na internete. Hovorím o tom, čo sme sa za tie roky naučili *už len tým samotným procesom*.

Jednak internet vychoval tvoju dušu tak, že očakáva okamžité odpovede. Položil si otázku a dostal si odpoveď – a to ihneď. Tri milióny výsledkov za 0,003 sekundy, teda bez najmenšieho náznaku čakania. Svätci z minulosti by z toho boli zhrození. Čakanie sa totiž považovalo za formačnú vec pre dušu. Na jar zasadili rastliny a až na jeseň zožali úrodu; nebolo potrebné sa ponáhľať. Ak chcel človek niečo z trhu, musel tam ísť pešo a pešo sa aj vrátiť, pričom sa pohyboval rýchlosťou asi päť kilometrov za hodinu.

No teraz, keď sa obraciaš na Ježiša, a nedostávaš odpoveď tak, ako ti ju dáva internet, máš pocit, že ťa nepočúva alebo ti neodpovedá. Žiaľ, veríš tomu, že ste si navzájom veľmi vzdialení – tvoja duša bola totiž *naprogramovaná* na okamžité

odpovede. Myšlienka *zotrvať* v Božej prítomnosti nezapadá do tempa, na ktoré sme si navykli pri očakávaní reakcie.

A to je len jeden príklad z mnohých. Účinky internetového učeníctva siahajú oveľa, oveľa hlbšie.

Unavený a skeptický pragmatizmus

Nech už človek žije na tejto planéte takmer kdekoľvek, má prístup k celej databáze ľudského poznania – a stačí na to pár klikov. (Naši duchovní predchodcovia by boli *zhrození* aj z toho; vnímali by to ako zvodnú a zlomyseľnú pascu pre dušu. Vlastne by možno dospeli k záveru, že sa už blíži koniec sveta.¹⁾ Máme na dosah toľko informácií o čomkoľvek, že sme si ani nevšimli, aký to má na nás vplyv.

Niektó nám prepošle video, v ktorom „popredný neuroológ“ rozpráva o dôležitosti vitamínu B12 („Kvôli energii a duševnému zdraviu by mal každý užívať B12!“). V článku nám významný ekonóm radí, že najbezpečnejším miestom pre naše úspory sú teraz dlhopisy. Na TikToku nám vyskočí video, ktoré ukazuje, ako správne cvičiť alebo zhodiť kilá. *Dobre, chápem. Takto môžeme napredovať; takto sa nám bude dariť.*

No hneď na druhý deň všetko, čo sme považovali za spoľahlivé a dôveryhodné, vyvrátiť nové informácie.

Objaví sa ďalší odborník, aby nás informoval, že „vašu úzkosť môže v skutočnosti spôsobovať množstvo vitamínu B12, ktorý užívate; takéto hladiny poškodzujú nervový systém,“ „Dať peniaze do dlhopisov je momentálne veľmi zlé rozhodnutie,“ „Tým, ako cvičíte, si ničíte telo,“ či „Váš program na zníženie hmotnosti v skutočnosti programuje vaše bunky na to, aby ste *si udržali* hmotnosť vášho tela.“

Popredné centrá pre výskum rakoviny odporúčajú, aby sme nosili pokrývku hlavy a opaľovací krém, inak sa nevyhneme rakovine kože. Ups... nový výskum ukazuje, že Američania majú *nedostatok* vitamínu D, pretože nosia pokrývky hlavy a používajú opaľovacie krémy.

A tak ďalej a tak ďalej, donekonečna.

Upli sme sa na presvedčenie, že spásu nám prinesie nejaká praktická informácia. Ibaže informácii niekto neustále protirečí, podkopáva ju a vyvracia – a nás necháva krehkých, zraniteľných a nedôverčivých. Je to, akoby sme sa ocitli v jednom starobyľom podobenstve z Orientu, obsahujúcim morálnu dilemu.

Žena, ktorej umieralo dieťa, prišla pred bohov s prosbou o pomoc.

„Prosím, zachráňte moje dieťa,“ modlila sa.

Bohovia jej odpovedali tým, že pred ňu položili tri škatule.

„V jednej z týchto krabíc je liek, ktorý tvojmu dieťaťu zachráni život.“

„Druhá vypustí do krajiny hladomor. Tretia prinesie kľatbu niekomu, koho nepoznáš.“

„Vyber si, ako najlepšie vieš, alebo sa rozhodni vôbec si nevybrať.“

Máme pocit, že informácie nám prinášajú spásu, lenže, priatelia, informácie sú zvodné a vrtkavé: ponúkajú nám útočisko, no hneď v nasledujúcom okamihu nám ho berú.

Život s internetom tak vážne narušil našu dôveru, že si už vôbec nie sme istí tým, čo je pravda, *no zároveň i vybičoval našu túžbu dopátrať sa k nej*. Podobá sa to závislosti od hazardných hier. Chceme, aby sa darilo nám aj našim blízkym. Sme presvedčení, že na to, aby sa nám darilo, musíme

nájsť tie správne informácie, „najnovšie vedecké poznatky“. Ale tieto informácie sa neustále menia, pravdy, ktoré dnes zastávame, zajtra vyvrátia nové informácie.

Tento informačný ošial z nás všetkých urobil... unavených skeptikov.

Škorica, ktorú používame, obsahuje olovo. Renomovanú automobilku usvedčili z toho, že kvôli obchádzaniu emisných testov inštalovala do svojich vozidiel nelegálne zariadenia. Ruskí hackeri vytvárajú falošné správy s cieľom ovplyvniť voľby na rôznych miestach vo svete. A čo tá fotografia od priateľa, ktorá sa ti tak páčila? Bola falošná, vytvorená umelou inteligenciou.

Už chápeš, čo tým mám na mysli?

Internet – prostredníctvom neustálych protirečení a odhaľovania klamstiev – narušil našu schopnosť *veriť*. Strácame dôveru v našu schopnosť *dôverovať*; naša schopnosť viery sa rúca a prepadá do podozrievavosti.

Nakoľko si si práve teraz istý, že máš prístup k skutočným správam – k pravde, celej pravde a ničomu inému než pravde? Akú máš istotu, že tí, ktorí majú chrániť tvoju finančnú budúcnosť, sa o ňu dobre starajú? Do akej miery si si istý, že ti tvoja vláda hovorí pravdu?

Dlhodobá podozrievavosť môže viesť k tomu, čo jedna štúdia nazýva „aktívnym, sofistikovaným atribučným myslením“. To znamená, že človek vidí u druhých skryté motívy, ktoré v skutočnosti ani nemusia existovať; či už však reálne existujú, alebo nie, oslabujú jeho schopnosť veriť.² (Veď si len vezmeme takú politiku – to, ako „tí druhí“ vždy za chrbtom niečo kujú.) Internet z nás urobil unavených, skeptických pragmatikov. Človek by si myslel, že sa tento účinok obmedzí len na naše zmýšľanie o cvičení a politike, no on prenikol aj do našej schopnosti pristupovať k Bohu.

Môžeme naozaj zažiť Ježiša?

Internet svojich učeníkov naučil, že nič nesmie byť tajomstvom. Naučil nás veriť tomu, že každej otázke dokážeme prísť na koreň a pri každom tajomstve dokážeme odhaliť číre fakty. A ak aj v skutočnosti niečo zostáva tajomstvom, dôkladne sme sa to naučili spochybniť. *Záhada? Pravdepodobne ide o nejaký podvod alebo škandál.* Okrem faktov nič bezpečné nie je.

Vymiznutie tajomstva by šokovalo aj našich duchovných predchodcov. My máme totiž pocit, že na to, aby sme zažili Ježiša a získali prístup k jeho pomoci, potrebujeme chápať duchovné veci tak, ako chápeme výživu, cvičenie alebo dôchodkové plány. Tento týždeň sa ma jeden priateľ opýtal: „Áno, ale ako mám milovať Boha? Ako v ňom mám nachádzať útočisko? Vieš mi poradiť nejaké praktické kroky?“

To je otázka človeka, ktorého učil internet.

Len čo začuješ požiadavku na praktické, jednoduché, jasné a okamžité kroky, vieš, že máš do činenia s učeníkom internetu. Je to úplne iná otázka, iný postoj, ako keď niekto osloví svätca z dávnych čias a požiada ho: „Nauč ma komunikovať s Bohom.“

Keby som ti povedal: „Biblia hovorí, že modlitba je mocná vec,“ odvetil by si mi: „Iste.“ No keby som ti povedal: „Čítal som štúdiu, ktorá dokázala, že modlitba pretvorila mozog rehoľných sestier tak, že v starobe prežívajú väčší pokoj,“ vyšlo by z teba: „Fíha, to je super. Musím sa viac modliť.“

Táto závislosť – to je hotové šialenstvo. Môj priateľ sa ma na to opýtal rovnako, ako keby sa pýtal: „Ako vymením vodný filter v chladničke?“ Jeho otázka (dobré ho poznám) sa upriamovala na techniku, ako niečo spraviť. Vysvetli mi, kto je Boh, tak ako mi vieš vysvetliť chladničku – nie ako čosi

tajomné, ale konkrétne. Daj mi praktickú radu. Áno, hlavne nech je to čosi praktické. Podlož to najnovšími vedeckými poznatkami, inak ti neuverím; vlastne ti sotva verím už teraz.

Uvedomuješ si, že snaha urobiť z Ježiša a jeho kráľovstva niečo čisto praktické znamená zbaviť ich všetkého kúzla, tajomstva a moci?

Je to ako chcieť si dať vysvetliť dynamiku zamilovania sa, vychutnávania si slnkom zaliateho oceánu či utešovania vystrašeného dieťaťa. Je to ako odmietnuť dôverovať smiechu, kým nám niekto nevysvetlí neurologické pozadie, ktoré sa za ním ukrýva. Úprimne povedané, pýtať sa: „Ako mám milovať Boha?“ je ako pýtať sa: „Ako mám milovať svojho syna, svoju dcéru?“ Prepánajána, srdce vie milovať aj bez toho, aby mu niekto povedal o najnovších výskumoch.

Toto učeníctvo nás všetkých dostalo do ťažkej situácie – náš unavený, skeptický pragmatizmus nám bráni zakúšať Boha, bez ktorého pomaly hynieme.

No je tu riešenie.

Chvalabohu, z tohto šialenstva existuje východisko – cesta ku každodennej radosti a k hlbokému zakúšaniu Ježiša. Súčasný svet ťa však vyformoval tak, že podceňuješ to, ako môžeš zakúšať Boha a jeho kráľovstvo. No pritom Boha a jeho nádherné kráľovstvo máš k dispozícii viac, než si myslíš – a viac, než vôbec veríš a momentálne *zakúšaš*.

A to je veľmi, veľmi dobrá správa.

Svieži vánok mystikov

V rámci kresťanstva existuje tradícia, ktorá nám môže pomôcť dostať sa z tejto hroznej situácie, v ktorej sme sa ako učenici internetu ocitli (nehovoriac o iných oslabujúcich

a vyčerpávajúcich veciach, ktoré nám priniesla táto doba). Ide o krásne spoločenstvo v dejinách kresťanstva; spoločenstvo tvorené mužmi a ženami, ktorým iní dali meno *mystici*. Myslím, že sú ti známe mená ako Augustín, František z Assisi, Tomáš Akvinský, brat Vavrinec, Juliana z Norwiche, Martin Luther, Terézia Avilská či Ján od Kríža.³

Mystickmi by sme mohli nazvať aj mnohých púštnych otcov a púštne matky. A aj väčšinu írskych mníchov a mníšok, ktorí sa rozšírili po celom – vtedy ešte divokom – ostrove a zakladali si pustovne v divokej prírode. Z nich sa potom stali malé mníšske komunity, ktoré neskôr prekročili more a zevanjelizovali Európu.

Kedysi sa pojem *mystik* používal na vyjadrenie úcty a rešpektu. Chápalo sa pod ním čosi podobné ako *svätec* alebo, ešte lepšie, čosi ako *pravý Ježišov nasledovník, ktorý pravidelne zakúša Boha*.

No my žijeme v dobe po dobe osvietenstva a odvtedy mnohé veci ľahli popolom. Vzali nám aj slovo *mystik*, takže dnes znamená buď čosi ako „niekto mierne trafený a mimo reality“, alebo niekto, kto praktizuje nejaký druh pohanskej spirituality. Samozrejme, výstrední ľudia sa nájdu v každom hnutí. No len čo sa začítame do spisov kresťanských mystikov a dozvieme sa niečo o ich živote, zisťujeme, že to boli vlastne obyčajní muži a ženy, ktorí boli v tom najužšom kontakte s realitou; zakúšali Ježiša a krásu jeho kráľovstva.

Za pokorným karmelitánskym bratom Vavrincom si prichádzali po radu a duchovné vedenie samotní biskupi a kardináli, pretože tento jednoduchý muž žil s Ježišom v láskyplnom a vrúcnom spoločenstve. Veď napísal:

Na svete niet sladšieho a príjemnejšieho života než neustále kráčanie s Bohom. To môžu pochopiť len tí, ktorí to praktizujú a zakúšajú.⁴

Na tom nebolo nič zvláštne ani heretické; brat Vavrinec bol úplne normálny kresťan. Chesterton to vysvetľuje takto:

Mystika udržuje ľudí pri zdravom rozume. Dokiaľ máte nejaké tajomstvo, máte i zdravie; ak tajomstvo zničíte, vytvoríte čosi chorobné. Obyčajný človek bol vždy zdravý, pretože bol vždy mystik. Pripúšťa pološero. Je vždy jednou nohou na zemi a druhou v rozprávkovej krajine.⁵

Nábožný kresťan Chesterton mal pod pojmom *rozprávková krajina* na mysli svet úžasu a tajomstva, ktorý deti prijímajú ako čosi úplne reálne a ktorý kresťania chápu ako krásnu neviditeľnú ríšu či dimenziu – ako zvyšok Božieho kráľovstva. Sú pritom jednou nohou na zemi a druhou v tejto ríši, ktorú Písmo nazýva „nebam“ a ktorá nie je o nič menej skutočná ako zem.

Priatelía, potrebujeme sa každý deň stretať s Ježišom. O tom je aj celá táto kniha. Nič iné totiž nevyrieši

**POTREBUJEME
SA KAŽDÝ DEŇ
STRETAŤ
S JEŽIŠOM.**

situáciu, v ktorej sa ocitol človek ako jednotliviec i ľudstvo ako celok. Apoštol Pavol neprišiel ku Kristovi preto, lebo mu niekto ukázal nejaký najnovší výskum. On s Ježišom na ceste do Damasku prežil nepopierateľnú osobnú skúsenosť, a táto skúsenosť nepretvorila len jeho vieru, ale aj budúcnosť celého kresťanstva. Pavol

sa s Ježišom stretol potom ešte veľakrát a vďaka tomu ho môžeme radiť medzi prvých mystikov. A keď apoštol Ján – tiež mystik v tom najvlastnejšom zmysle slova – písal svojim učeníkom o pravej podstate života s Kristom, uviedol aj toto:

„Od prvého dňa sme boli pri tom a všetko sme vnímali – počuli sme to na vlastné uši, videli na vlastné oči, overovali si to vlastnými rukami. Slovo života sa zjavilo priamo pred našimi očami – videli sme, ako sa to stalo! A teraz vám to hovoríme s úplnou vážnosťou, že to, čoho sme boli svedkami, bolo neuveriteľné: zjavil sa nám totiž nekonečný život samého Boha.

Videli sme to, počuli sme to a teraz vám o tom hovoríme, aby ste to mohli zakúsiť spolu s nami, aby ste aj vy mohli mať túto skúsenosť spoločenstva s Otcom a jeho Synom, Ježišom Kristom. Preto vám i píšeme: chceme, aby ste toto spoločenstvo s radosťou zakúšali aj vy“ (pozri *1 Jn 1, 1 – 4*; MESSAGE).

Biblické kresťanstvo sa vždy, *vždy* spájalo s hlbokou osobnou skúsenosťou. V súčasnosti objavujú vieru v Krista tisícky moslimov – a to práve vďaka stretnutiam s Ježišom v snoch a videniach.⁶ Tieto nepopierateľné stretnutia upevňujú a posilňujú ich vieru pred prenasledovaním, ktoré často krátko nato zažívajú.

Žiaľ, mnohí kresťania dnes prestali zakúšať Boha – k čomu v nemalej miere prispelo to, že sa stali učeníkmi internetu, no i všetko to ostatné, čo táto doba napáchala na našej duši. Obnovenie každodennej skúsenosti s Ježišom je preto neodmysliteľné pre opätovné nájdanie a posilnenie našej viery v tejto dobe. Dovolím si teda ešte raz zacitovať brata Vavrinca:

Niet sladšieho a príjemnejšieho života než neustále kráčanie s Bohom. To môžu pochopiť len tí, ktorí to robia a zakúšajú.

Áno, uvedomujem si, že hovoriť o *mystikoch* predstavuje veľké riziko. No sú chvíle, keď treba podstúpiť veľké riziká,

a kríza, v ktorej sa v súčasnosti nachádzame, určite spĺňa kritériá pre takéto chvíle. Na nasledujúcich stránkach si postupne rozoberieme, čo znamená slovo *mystik* a ako taký mystik vyzerá. Ak by sa človek chcel stretnúť len s tým, čomu rozumie a čo už zažíva, nemal by dôvod na to, aby si prečítal nejakú knihu, cestoval, čítal správy alebo si zašiel do lesa, či áno? Našťastie, títo pokorní a svätí muži a ženy veľkoryso písali o svojich skúsenostiach a aj iných pozývali k tomu, aby zakúšali Ježiša a jeho kráľovstvo a vnímali to ako bežnú súčasť kresťanského života. *Mystický* prvok u našich duchovných predchodcov je v skutočnosti oveľa, oveľa širší, než si myslíme.

Rozprával som sa s tisíckami mužov a žien po celom svete, ktorých by som nazval *obyčajnými mystikmi*. Sú to bežní ľudia, ktorí sa venujú bežným činnostiam, no ich život je pritom prestúpený hlbokým vnímaním Božej prítomnosti a každodennými stretnutiami s Ježišom. Mnohí z nich sa stali mojimi blízkymi priateľmi. Chcem ťa teda pozvať, aby si takýto život opätovne objavil aj ty. Ako nám hovorí apoštol Ján, Boh chcel, aby si ho mal už od začiatku.

Uvidíš, že si vďaka tomu zachrániš aj svoju vieru.

ZASTAV SA

Znavený učeník internetu, tvoja duša bola vystavená dennodennému prijímaniu obrovského množstva informácií – ďaleko nad rámec toho, čo vôbec dokáže poňať. Ty si myslíš, že je to normálne. Ale nie je.

Prívalom nových vnemov a informácií sa z našej duše každou hodinou vymývajú cenné pravdy. Je to, akoby sme liali vodu do pohára, ktorý je už plný dobrého vína: prelieva sa von, vyteká na podlahu a je čoraz redšie.

Preto sa zastav.

Niekoľkokrát sa zhlboka nadýchni.

Touto knihou budeme prechádzať tempom duše.

Pred tým, než sa pohneš ďalej, uvažuj. V prvej kapitole som povedal zopár dôležitých vecí. Malo by ťa to zaraziť a zastaviť. Chvíľu pri tom zotrvaj.